

Oppstartsmøte for FoU- prosjekt

Hjerkinn, 04.03.2024

Simon Heier

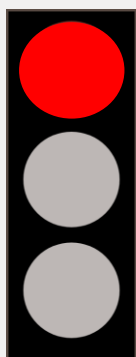
Statsforvalteren i Trøndelag

Trööndelagen Staatehaaltoje

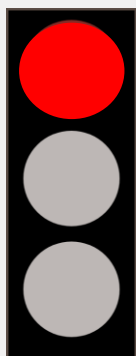
Helhetsvurdering for Snøhetta og Knutshø

Snøhetta: dårlig kvalitet

Delnorm	Måleparameter	Dårlig	Middels	God
1	Kjønns- og alderskorrigert slaktevekt på kalv	X		
1	Antall kalver per 100 simle og ungdyr	X		
1	Andel eldre (≥ 3 år) bukk per voksen (≥ 1 år) simle		X	
1	Genetisk variasjon			X
1	Helsestatus – forekomst av alvorlig meldepliktig sykdom		Brukes ikke	X
2	Lavbeiter		X	
3	Funksjonell arealutnyttelse			X
3	Funksjonelle trekkpassasjer	X		

Knutshø: dårlig kvalitet

Delnorm	Måleparameter	Dårlig	Middels	God
1	Kjønns- og alderskorrigert slaktevekt på kalv	X		
1	Antall kalver per 100 simle og ungdyr		X	
1	Andel eldre (≥ 3 år) bukk per voksen (≥ 1 år) simle		X	
1	Genetisk variasjon			X
1	Helsestatus – forekomst av alvorlig meldepliktig sykdom		Brukes ikke	X
2	Lavbeiter			X
3	Funksjonell arealutnyttelse		X	
3	Funksjonelle trekkpassasjer		X	

Oppdraget

3.1.4.2.3	SFOV SFIN SFVT SFAG SFRO SFVL SFMR SFTL KLD LMD Miljø og klima
3.1.4.2.3.1	De nasjonale villreinområdene er på vei til å nå minimum middels kvalitet ved neste klassifisering etter kvalitetsnormen. Hjelpetekst Ved første klassifisering av de ti nasjonale villreinområdene våren 2022 var det seks områder som hadde dårlig kvalitet, og bare fire områder som oppnådde middels kvalitet. På bakgrunn av dette har Regjeringen besluttet at det i 2023 skal utarbeides en egen stortingsmelding om villrein, og ved neste klassifisering i 2025 skal områdene ha minimum medium tilstand. Statsforvalteren skal blant annet arbeide forebyggende med å unngå ytterligere tap og forringelse av villreinsens leveområder gjennom deltakelse i kommunale og regionale arealplanprosesser. Det skal rapporteres på framdrift og status for arbeidet

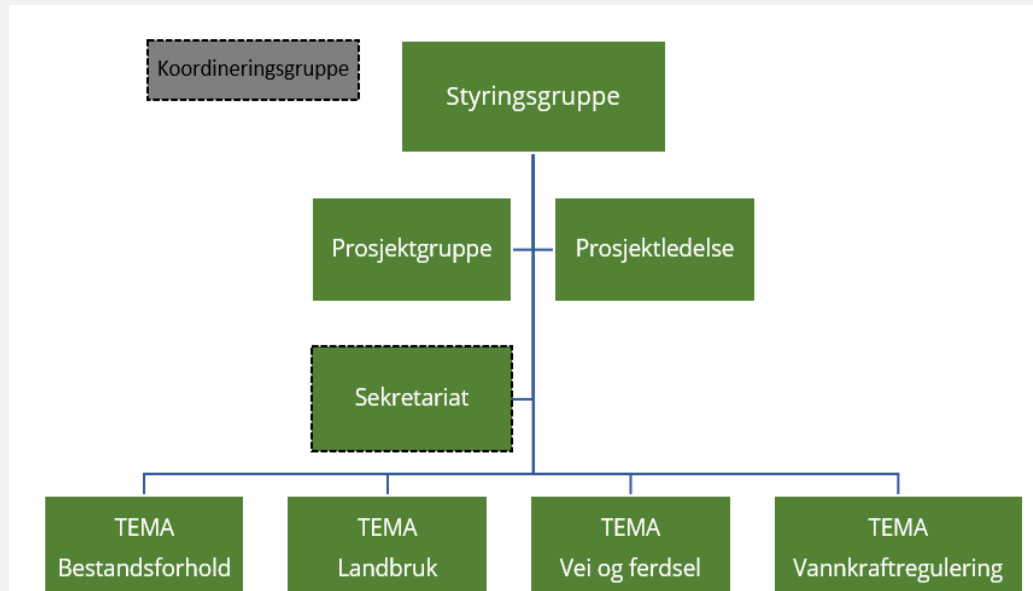
Oppdrag
SFOV   SFIN   SFAG   SFVL   SFTL   KLD   LMD   Miljø og klima
3.1.4.2.4 Levere utkast til tiltaksplan med forslag til finansiering av tiltakene for følgende villreinområder: 1) Setesdal Ryfylke og Setesdal Austhei, 2) Hardangervidda, 3) Nordfjella, 4) Rondane og Sølnekletten, 5) Snøhetta, 6) Knutshø. Hovedansvarlig statsforvalter skal lede og organisere arbeidet med utvikling av tiltaksplaner. Frist 01.12.2023

- Leverer utkast til tiltaksplan med forslag til finansiering av tiltakene.
- Statsforvalteren skulle lede arbeidet, med Norsk villreinsenter som sekretær
- Frist: 01. desember 2023.

Prosjektorganisering

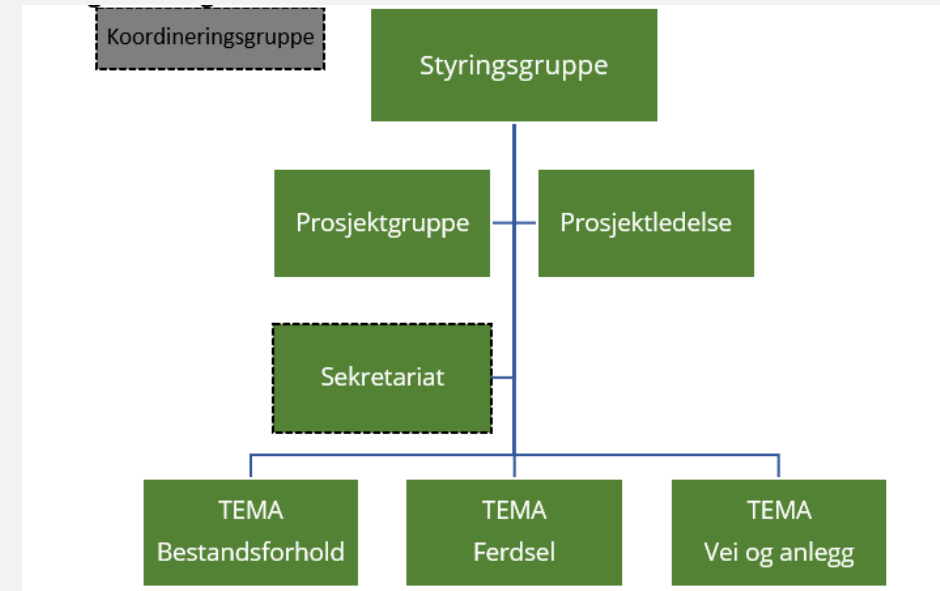
Knutshø

Koordineringsgruppe: Statsforvalteren i Innlandet og Statsforvalteren i Trøndelag

Styringsgruppe: Statsforvalteren i Trøndelag (klima- og miljøavdelingen og landbruksavdelingen)

Snøhetta

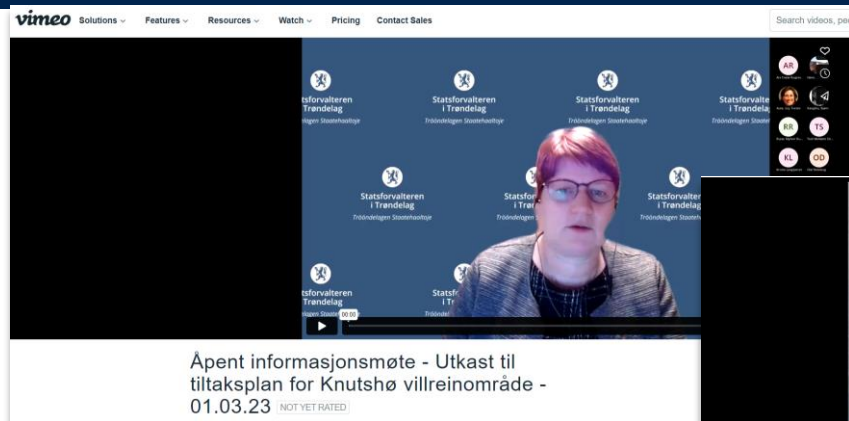

Koordineringsgruppe: Statsforvalteren i Innlandet, Statsforvalteren i Møre og Romsdal og Statsforvalteren i Trøndelag

Styringsgruppe: Statsforvalteren i Trøndelag (klima- og miljøavdelingen og landbruksavdelingen)

Involvering

Fagdag - ferdsel i Snøhetta villreinområde

Tid: 02. mai 2023 kl. 09:00 – 17:00
Sted: Skifer Hotel, Oppdal

Program	
Møteleder: Statsforvalteren i Trøndelag	
09:00	Velkommen Simon Heier, Statsforvalteren i Trøndelag
09:10	Villrein og ferdsel i Snøhetta Vegard Gundersen, NINA
09:35	DNT på Dovrefjell og Sunddalsfjella Jan Erik Reiten, Den Norske Turistforening
10:00	Reiseliv og tiltaksplan Ole Erik Bjørnsrudhaugen, Nasjonalparkriket Reiseliv
10:25	Pause
10:35	Moskus Kim van Kooten, Dovre & Lesja Aktiv
11:00	Ferdsel i Snøhetta Espen Rusten, Statens naturoppsyn
11:25	Verneområdeforvaltning og ferdsel

Disse aktørene deltok:	
DNT Oslo og Omega	Dovre & Lesja Aktiv
Dovrefjell nasjonalparkstyre	Fuglehundklubbenes Forbund
Hjerkinn Fjellstue og Fjellridning AS	Lesja kommune
Nasjonalparken Næringshage AS	Nasjonalparkriket Reiseliv AS
Norsk institutt for naturforskning	Oppdal kommune
Savannah AS	Snøhetta villreinutvalg
Statens naturoppsyn	Statsforvalteren i Trøndelag
Visit Oppdal	

rolle og muligheter ved Snøhetta og Knutshø. Sammen med alle dere som har kunnskap, må vi arbeide frem utkast til planer og tiltak. Målet er at villreinområdene får god nok kvalitet.

Åpne møter – du er velkommen!

Vi har kalt inn et sammensatt lag av disse kompetansefolkene til arbeid i grupper. Sammen skal vi lage utkast til planer. Vi vil også holde flere åpne møter og temadager, der det vil være muligheter for å komme med innspill.

Utkast til planene skal være ferdige 1. desember 2023. Regjeringen vil bruke disse planene, sammen med stortingsmeldingen i 2024, som grunnlag for fremtidig forvaltning av villrein.

Vi håper å se deg i dagnaden for villreinen!

Her kan du komme med innspill til tiltak i Snøhetta villreinområde.

Her kan du komme med innspill til tiltak i Knutshø villreinområde.

Kronikk av:

Frank Jenssen, Statsforvalter i Trøndelag / Else-May Norderhus, Statsforvalter i Møre og Romsdal

Følg prosessen her

[02.11.2022 – Brev til Statsforvalteren om oppfølging av kvalitetsnorm for villrein](#)

[10.02.2023 – Tildelingsbrev med oppdrag til Statsforvalteren](#)

[Konkretisering av rammer og prosess i tiltaksplanarbeidet](#)

[13.02.2023 – Informasjonsmøte for kommunene](#)

[01.03.2023 – Åpent informasjonsmøte om tiltaksplan for Knutshø villreinområde](#)

[02.03.2023 – Åpent informasjonsmøte om tiltaksplan for Snøhetta villreinområde](#)

[30.03.2023 – Kronikk: Det er vi som må hindre at villreinen dør ut](#)

[02.05.2023 – Temadag om ferdsel i Snøhetta villreinområde](#)

[12.05.2023 – Åpent møte villrein og rovvilt](#)

Dato	Innspiller	Lenke til innspill
16.05.2023	Oppdal AP. v/ Rune Morten Myrhaug Oppdal V v/ Elisabeth Hals, Ingrid Husdal Dørum, Haakon Nordseth Oppdal SV v/ Ingvild Vikan Oppdal MDG v/ Arne Rønning, Signe Kari Gulaker Uavhengig v/ Ingrid Grøtte Johanson	Lenke til innspill
23.05.2023	Rauma Villreinfelt v/	
26.05.2023	Anonym	
29.05.2023	Hans Nørstebe	
29.05.2023	Bevar Dovrefjell Mell	
30.05.2023	Anonym	
30.05.2023	Dovre Arbeiderparti	
30.05.2023	Erling Rød	
30.05.2023	Dovre & Lesja Aktiv A	
31.05.2023	Anonym	
31.05.2023	Per Egil Solli-Mork	
31.05.2023	Torbudalen og Aursjø Hansen	
01.06.2023	DNT Oslo og Omegn	
01.06.2023	Statskog SF v/Runar I	
01.06.2023	Naturvernforbundet	

Her kan du komme med innspill:

Statsforvalteren i Trøndelag inviterer alle interesserte og berørte til å komme med innspill til tiltak som kan bedre forholdene for villreinen i Snøhetta villreinområde.

Det ønskes innspill både på tiltak som kan iverksettes relativt raskt, tiltak som krever nærmere utredning og planlegging, tiltak som krever endring i lov eller forskrift, samt konsekvenser av tiltak.

I første omgang vil denne nettsiden ta imot innspill frem til 1. juni. Det er viktig at vi får inn gode innspill tidlig og at ikke alle venter til den siste fristen. Det er mulig å sende inn flere innspill underveis.

UTGÅTT

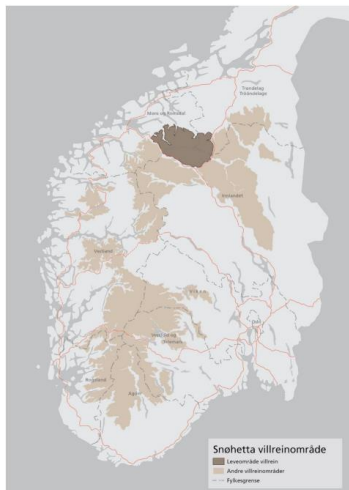
Innspill

- Privatpersoner, virksomheter og organisasjoner hadde innspillsmulighet i tiden fra 1. mars til 1. juni og i perioden 3. juli til 09. august.
- Innspillene er tatt opp og vurdert i temamøter og prosjektgruppemøter underveis.

<https://www.statsforvalteren.no/nb/Trondelag/Miljo-og-klimate/tiltaksplan-for-villrein/>

Faggrunnlag til tiltaksplan for Snøhetta villreinområde

Faggrunnlag fra en tverrfaglig prosjektgruppe

Snøhetta:

8 innsatsområder

47 foreslåtte tiltak

Foto: Ingrid Sønsterud Myren, Norsk villreinsenter

Faggrunnlag til tiltaksplan for Knutshø villreinområde

Faggrunnlag fra en tverrfaglig prosjektgruppe

Knutshø:

7 innsatsområder

37 foreslåtte tiltak

Innsatsområder fra faggrunnlaget for Snøhetta

- 1. Gjenopprette funksjonelle trekk til andre villreinområder
- 2. Gjenopprette et funksjonelt trekk mellom Snøhetta øst og vest, nord for Aursjøen
- 3. Gjenopprette et funksjonelt trekk mellom Snøhetta øst og vest, sør for Aursjøen
- 4. Opprettholde og bedre villreinens trekkmuligheter øst for Snøhetta-massivet
- 5. Bestandsforvaltning
- 6. Snøhetta vest
- 7. Arealplanlegging og arealforvaltning
- 8. Redusere negativ påvirkning på villreinen

Innsatsområder fra faggrunnlaget for Knutshø

- 1. Arealplanlegging og arealforvaltning
- 2. Gjenopprette funksjonelt trekk mellom Snøhetta og Knutshø villreinområder
- 3. Ivareta urørte områder og trekkpassasjer som villreinen bruker i dag
- 4. Lette villreinens tilgang til områder som i dag brukes lite
- 5. Redusere risiko for smitteoverføring av sykdommer og parasitter i villreinområdet
- 6. Bestandsforvaltning
- 7. Redusere negativ påvirkning på villreinen

Hvor kan jeg finne faggrunnlagene?

Via <https://www.villrein.no/tiltaksplaner>

Eventuelt

<https://www.statsforvalteren.no/nb/Trondelag/Miljo-og-klima/Naturmangfold/Villrein/mange-gode-tiltak-for-a-redde-villreinen-pa-dovre/>

The screenshot shows a webpage from <https://www.statsforvalteren.no/nb/Trondelag/Miljo-og-klima/Naturmangfold/Villrein/mange-gode-tiltak-for-a-redde-villreinen-pa-dovre/>. The page content includes:

- Hva skjer videre?**
Prosjektgruppas faggrunnlag blir nå oversendt til Miljødirektoratet, sammen med en tilrådning fra Statsforvalteren. Tiltaksplanene blir deretter oversendt til klima- og miljødepartementet. Departementet planlegger å sende tiltaksplanene på åpen høring i 2024.
- [Tiltaksplan for Snøhetta villreinområde](#)
- [Tiltaksplan for Knutshø villreinområde](#)
- Lenker til:**
  - [Prosess og organisering av arbeidet](#)
  - [Kronikk fra Statsforvalteren vinteren 2023](#)
  - [Norsk villreinsenter Villrein.no - Norsk villreinsenter - alt om villrein](#)
  - [Stortingsmelding om villrein Regjeringa vil betre tilhøva for villrein i Noreg - regjeringen.no](#)

Below the text is a video player showing a woman with glasses speaking. The video title is "Tiltaksplaner for villrein i Snøhetta og Knutshø" and it is from "Statsforvalteren i Trøndelag". The video player interface includes a play button, a progress bar at 05:50, and various control icons. The Vimeo logo is visible in the bottom right corner of the video player.

Hva kom Miljødirektoratet fram til?

1. Stoppe utbygging av hytter og veier i villreinområdene.
2. Forstyrre mindre. Redusere ferdsel i villreinområder. Kan være nødvendig med ferdselsforbud.
3. Begrense klimaendringer.
4. Forebygge sykdommer.
5. Restaurere leveområder.
6. Bestandsforvaltning.

Miljødirektoratet peker på at endelig fastsetting av tiltaksplaner ikke skjer før i 2025.

«I den grad regelverket er på plass og man er enig, bør en starte tiltak så raskt som mulig» - Seksjonsleder i Miljødirektoratet, Knut Morten Vangen

SFOV | SFIN | SFVT | SFAG | SFRO | SFVL | SFMR | SFTL | **KLD** | LMD | Landbruk og mat | Miljø og klima

5.1.4.15

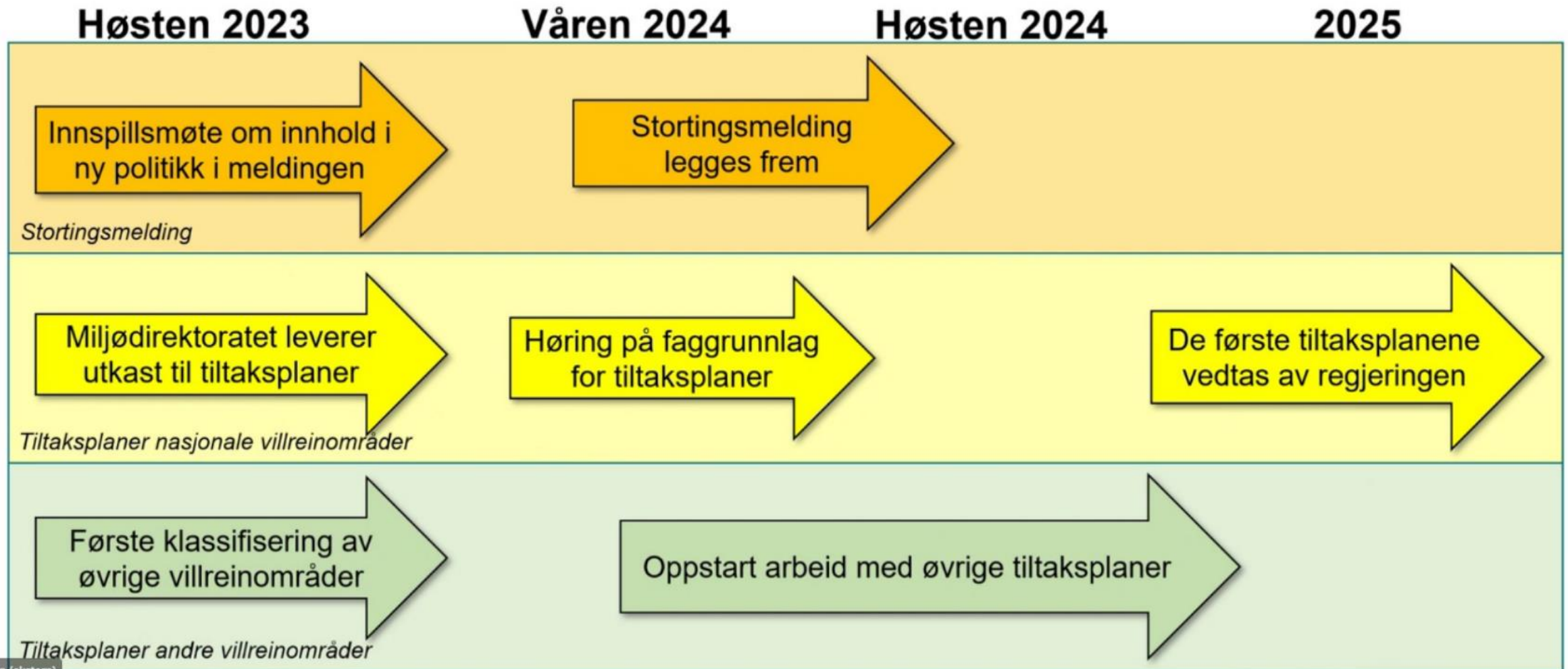
Villrein

Statsforvalteren skal

- Delta i oppfølging av vedtatte planer, arbeid med rullerende handlingsprogram og verdiskapingsprogram for de åtte regionale villreinplanene: Setesdalsheiene (Heiplanen), Hardangervidda, Nordfjella, Ottadalsområdet (Reinheimen-Breheimen), Rondane – Sølnekletten, Dovrefjellsområdet (Snøhetta og Knutshø), Forollhogna og Norefjell-Reinsjøfjell. Bidra til iverksetting og oppfølging av kvalitetsnormen for villrein.
- Ivareta oppgaver knyttet til de statlige villreinnemndene.

Hva skjer videre?

OFFENTLIG HØRING ILA 2024

- Faggrunnlagene ligger hos Klima- og miljødepartementet (KLD).
- Kommende stortingsmelding om villrein.
- KLD vil legge ut sine tiltaksplaner på offentlig høring i løpet av 2024.

 Bruk denne muligheten!

Forslag til tiltaksplaner for syv villreinområder

Norge har de siste bestandene av villrein i Europa. Vi har derfor et stort ansvar for å ta vare på arten og dens leveområder. Vi har god kunnskap om påvirkningsfaktorer som påvirker villreinen negativt. Dette inkluderer blant annet menneskelig ferdsel og naturinngrep. For å bevare villreinen for fremtiden må vi i sterkere grad regulere og begrense de negative påvirkningsfaktorene, og gjennomføre tiltak som bidrar til å gjenopprette gode livsbetingelser for villreinen.

Det siste året har prosjektgrupper ledet av statsforvalterne gjort et omfattende arbeid med å lage utkast til seks tiltaksplaner for sju villreinområder. Norsk villreinsenter har som sekretariat for prosjektene bidratt med villrein faglig kompetanse. Statsforvalterne har gjennomført gode prosesser der det har vært vektlagt bred involvering og gode innspillmuligheter.

Det er behov for flere tiltak som virker sammen for å bedre situasjonen for villrein. På samme måte som vi må se påvirkninger i sammenheng, må påvirkningene nå reduseres samlet. Derfor er det en styrke at tiltakene også er vurdert samlet og opp mot hverandre i tiltaksplanene.

Å bedre forholdene for villrein krever kraftfulle tiltak som kan være både inngrep og kostbare. Mange aktører vil bli berørt, og flere av tiltakene vil kreve ytterligere utredninger før de kan besluttes eller innføres. Dialog med særskilt berørte parter og en ordinær høring vil bidra til å belyse positive og negative konsekvenser av forslagene før tiltaksplanene fastsettes. Samtidig fører dagens situasjon også til store samfunnskostnader, blant annet ved arealinngrep som fører til tap av naturmangfold og som forverrer forholdene for villreinen.

Alle må ta sin del av ansvaret. Privatpersoner, organisasjoner, lokalsamfunn og kommunestyre, så vel som Storting og stat, må dra i samme retning. Ivaretakelse av villreinen er en nasjonal interesse, og staten har et spesielt ansvar for å sette de økonomiske og politiske rammene for dette. Planen er at stortingsmeldingen om villrein legges frem slik at Stortinget kan behandle den i 2024. I stortingsmeldingen må det legges fram ny politikk som gjør oss i stand til å gjennomføre tiltak som sikrer sterk nok samlet effekt, også når man har mer kunnskap om konsekvensene av de foreslåtte tiltakene.

Det haster med tiltak som bedrer situasjonen for villreinen. Der kunnskapsgrunnlaget, forståelsen og dialogen er etablert, og regelverket er på plass, mener Miljødirektoratet at aktørene må begynne å jobbe med tiltak allerede nå.

Miljødirektoratet sin oversending til KLD

Miljødirektoratet peker på effektovervåking flere ganger i sin oversending.

[Tiltaka som skal redde Europas siste villrein - Miljødirektoratet \(miljodirektoratet.no\)](https://www.miljodirektoratet.no)

«I tillegg bør alle tiltaksplaner følges av effektovervåking for å få god kunnskap om tiltakene som gjennomføres.»

«Ved å iverksette tiltak som følges av effektovervåking kan man få god kunnskap om både påvirkningsfaktoren og om tiltakenes effekt, uten å miste potensielt verdifull tid, og samtidig ha mulighet til å justere tiltakene etter behov.»

Oppfordring til Miljødirektoratet om forskuttering/bevilgning av midler til innkjøp av GPS sendere for merking av villrein i Snøhetta og Knutshø villreinområder.

Snøhetta villreinutvalg og Knutshø villreinutvalg ønsker å forskuttere midler til innkjøp av GPS sendere slik at det er mulig å merke dyr i nevnte områder. Dette er et viktig tiltaksplanarbeid. Det er også store utfordringer, gitt de bestandsutfordringene som er på vei, gitt de større endringer i arealbruken i kritiske deler av bestandsforvaltningen kan gjøre riktige tiltak vanskeligere.

Etter den første klassifiseringen i kvalitetsnormen for villrein i overnevnte villreinområdene med tanke på små/ungdyr.

Etter flere samtaler med ansatte i Norsk institutt for utvalgte arter er GPS-merkeprosjektet nå nødvendig og svært viktig i gang med merking. Det er viktig for dokumentasjonen gjennom tiltaksplanarbeidet.

Generelt har mye forandret seg i de to villreinområdene, og spesielt i Snøhetta hvor vi ser en økende arealbruk. Dette gjelder egentlig i hele årstidshjulet/årssyklusen. Usikre arealbruken fører til mye ressursbruk i forvaltningen, når tellingene blir mislykkede.

Snøhetta øst
Vinterarbeidsperioden: Arealbruken gjennom vinterarbeidsperioden.

Snøhetta villreinutvalg og Knutshø villreinutvalg

Trondheim, 27.09.2023

Deres ref.: Vår ref. (bes oppgitt ved svar): 2023/7476 Saksbehandler: Siri Hånes Langen

Svar på oppfordring til bevilgning av midler til merkeprosjekt - innkjøp av GPS sendere for merking av villrein i Snøhetta og Knutshø villreinområder

Viser til brev fra Snøhetta villreinutvalg og Knutshø villreinutvalg august 2023.

Snøhetta villreinutvalg og Knutshø villreinutvalg oppfordrer Miljødirektoratet om å bevilge midler til innkjøp av GPS-sendere for merking av villrein i Snøhetta og Knutshø villreinområder ble klassifisert til dårlig kvalitet i kvalitetsnormen for villrein i august 2022. Kvalitetsnormens mål er minimum middels kvalitet. Det er nå igangsatte tiltaksplaner som skal bidra til at kvaliteten bedres.

Villreinutvalgene begrunner oppfordringen sin med at det er viktig å kutte effekter av eventuelle tiltak som kommer gjennom tiltaksarbeidet. I tillegg er arealbruken endret seg mye siden forrige merkeprosjekt. Spesielt gjelder det Snøhetta. Endret arealbruk har medført økt ressursbruk under tellingene og økt kunnskapsgrunnlag.

Utvalgene argumenter også med at betydningen av salteplasser for sau er behov for mer kunnskap om, og i hvilken grad, villrein oppsøker salte parasittoverføring ved disse.

Miljødirektoratets vurdering

Miljødirektoratet er enig med utvalgene i at økt kunnskap om effekter av pågående arbeid med tiltaksplaner for de nasjonale villreinområdene er viktig og nødvendige for å bedre forholdene for villreinen og å opprettholde kvalitetsnormen.

Prosjekter som innebærer innfangning og merking av vilt krever midler til prosjektbeskrivelse som definerer hvilke problemstillinger som skal undersøkes.

Postadresse: Postboks 5672, Torgarden, 7485 Trondheim | Telefon: 73 58 05 00
E-post: post@miljodir.no | Internett: www.miljodirektoratet.no | Organisasjonsnummer: 980000000
Besøksadresse: Brattørkaia 15, 7010 Trondheim | Grensesvingen 7, 0661 Oslo
Besøksadresse Statens naturoppsyns lokalkontorer: Se www.naturoppsyn.no

Prosjektskisse: FoU villrein Snøhetta-Knutshø

Prosjektskisse: FoU villrein Snøhetta-Knutshø

NINA: Brage B. Hansen, Olav Strand, Vegard Gundersen.
Norsk villreinsenter: Roy Andersen.

Snøhetta og Knutshø villreinområder ble i 2022 klassifisert til 'dårlig kvalitet' med røde trafikklys under kvalitetsnormen for villrein. Dette følges nå opp med tiltaksplaner. I forbindelse med kvalitetsnormen og arbeidet med tiltaksplaner er det avdekket store kunnskapsbehov. Denne prosjektskissen er et forslag til et felles FoU-prosjekt som søker å dekke disse kunnskapsbehovene og utføre effektstudier av historiske endringer og planlagte tiltak. Prosjektets hovedmål er derved å framskaffe et bedre og tverrfaglig beslutningsgrunnlag for forvaltningen av villreinen og dens leveområder i Snøhetta-Knutshø. Det foreslås et femårig prosjekt med fire mulige delprosjekter (prosjektfaser):

- (1) Opprettelse av styringsgruppe, GPS-merking og ferdslsregistreringer.
- (2) Kvantitative påvirkningsanalyser: hva har forårsaket endringer i bestandsforhold?
- (3) Historiske endringsstudier av ferdsl og reinsens arealbruk og trekkpassasjer (også jfr. tidligere avbøtende tiltak).
- (4) Effektstudier av nye avbøtende tiltak etter kvalitetsnormen.

Lokal forankring, bred formidling og konkrete forvaltningsråd vil være sentrale underliggende delmål. Det foreslås prosjektet ledes av NINA, med Norsk villreinsenter som sekretariat og sterk involvering av lokale interesser og forvaltningsorganer i ei styringsgruppe. Styringsgruppa bør opprettes umiddelbart mtp. finansiering av oppstart av GPS-merking (beregnete kostnader for oppstart av dette: 1 249 000 kr).

Bakgrunn

Endringer i infrastruktur, ferdsl og forstyrrelser er bakteppe for mange av dagens utfordringer for villreinen på Dovre (Skogland 1990, Jordhøy mfl. 1997, Strand mfl. 2013, Gundersen mfl. 2013, 2016, Rolandsen mfl. 2022). Opprinnelig var Snøhetta og Knutshø villreinområder deler av et mye større funksjonsareal for villrein i Dovre-/Rondaneregionen. Dette store arealet er i dag delt opp i flere mindre arealer og forvaltes som Snøhetta, Knutshø, Sølnkletten og Rondane villreinområder (Nilsen & Strand 2017, Panzacchi mfl. 2013). Spesielt E6 og jernbanen over Dovre har hatt avgjørende betydning for at reinen i Snøhetta og Knutshø villreinområder nå er helt adskilte bestander. Dette i kontrast til det historisk kontinuerlige villreinområdet og den felles bestanden som hadde sesongtrekk mellom de relativt kontinentale vinterbeitene i øst (Knutshøområdet mm.) og de gode kalvingsområdene og sommer- og høstbeitene i det mer oseaniske miljøet i vest (Snøhettaområdet). I tillegg består nå det sistnevnte villreinområdet i praksis av to delbestander (Snøhetta vest og øst) med antatt liten grad av trekk og utveksling mellom seg. Dette i hovedsak pga. barrierer knyttet til vasskraftbygging (Aursjøen).

Hva betyr dette?

Det er behov for flere typer effektstudier.

Ett eksempel

Hvordan påvirkes villreinen av dagens ferdsls nivå?

Hvilken påvirkning får tiltak? Endringer i forstyrrelser?

Vil øke treffsikkerheten og man kan få muligheten til å justere tiltakene underveis.

Takk for meg!

Statsforvalteren i Trøndelag

Trööndelagen Staatehaaltoje

Facebook [StatsforvalterenITrondelag](#)
Nettside [Statsforvalteren.no/Trondelag](#)